

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 306. In quibus Casibus de evictione non teneatur venditor.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

dendis illam ab evictione liberare. Et esto non teneatur venditor determinatè causam suscipere & emptorem defendere, tenetur tamen sub disjunctione causam suscipere agendam & defendendam (& quidem suis sumptibus. *L. quod nisi. ff. de oper. libert. Reiffenst. h. r. num. 376.*) vel interesse solvere, ad quod interesse etiam spectat, quanti emptoris interesse eam non habere liberè seu sine sumptibus; adeoque ad hos refundendos tenetur venditor, etsi ipse causam illius non susceperit aut defenderit.

2. Resp. ad secundum: Non tantum tenetur refundere sumptus factos ab emptore litis instituendæ gratiâ, uti sunt, qui facti sunt in adducendis testibus extraneis, instrumentis & aliis hujusmodi, ut voluit Castrenf. & Alex. in *l. venditores. ff. de V. O.* sed ad omnes, quorquor pro defensione causæ fuerunt necessarij; cum venditor teneatur, non tantum instruere emptorem in lite ei mota, sed simpliciter cum defendere juxta *l. si plus. §. nota. ff. de evictione.* ita probabilius Castrop. *cit. §. 5. num. 5.* cum Fachin. *l. 1. contrrov. c. 39. in fine.* Arg. *l. sed etsi. §. defendere. ff. de Procurator.*

Quest. 305. Num actio de evictione competens emptori adversus suum venditorem transeat quoque ad particularem emptoris successorem?

Resp. Actio hæc est personalis, ideoque non transit in successorem emptoris, uti expressè habetur *l. fin. §. fin. ff. de contrab. empt.* sic si prædium emptum à Cajo vendidisti iterum aut donasti Titio, à quo illud dein evictum, Titius agere de evictione non potest contra Cajum, quia ab eo non accepit, neque contra evincitorem, quia is ei injuriam non intulit; neque etiam tu agere potes contra venditorem tuum Cajum; quia venditor tenetur solum defendere emptorem suum, ne ab eo res evincatur; jam verò in hoc casu res non evincitur à te, seu eripitur tibi, sed ab emptore tuo evincitur & auferitur, ita Castrop. *loc. cit. §. 6. num. 1.* Limitanda tamen responsio primò: Nisi in re ad te rursus vendita seu donata reservaveris tibi jus aliquod. V. g. concedendo eam in dotem, feudum vel emphyteusim; tunc enim re illam emptori vel donatario tuo evictâ agere poteris contra venditorem tuum de evictione; cum tunc eo ipso hæc sit evictio simul tui & tui emptoris, dum huic auferitur res & tibi jus, quod in ea tibi reservasti. Adde, quòd si res evicta emptori tuo hic contra te agat de evictione, & condemneris ad reddendum ei pretium, agere possis contra venditorem tuum; cum perinde sit te condemnari ad redditionem pretii recepti, ac rem venditam tibi à te evinci; ita Castrop. *loc. cit. n. 2.* in quo tamen postremò is sibi contradicere videtur, dum paulò ante dixerat emptorem primum non posse in hoc casu agere contra venditorem suum, dum res non evincitur ab ipso, sed ab eo, cui ea rursus vendita, ex eo capite, quòd venditor non teneatur defendere emptorem, nisi in eo casu, quo res ab eo evincitur; nisi dicere velis, in hoc casu condemnationis ad reddendum pretium, rem ipsam ab eo evinci virtualiter. Limitanda secundo: nisi cesseris emptori vel donatario tuo actionem de evictione tibi competentem; tunc enim poterit ipse emptor tuus vel donatarius agere contra venditorem tuum, non in

virtute venditionis, sed cessionis sibi à te factæ juxta textum expressum. *L. si res quam. ff. de evict. Castrop. loc. cit. num. 3.* cum Gomez.

Quest. 306. In quibus casibus de evictione emptori non teneatur venditor?

1. Resp. hi casus sunt ferè sequentes. Primus secundum dicta quest. ante hanc 3. si venditor non fuerit legitime laudatus, sive si emptor omiserit ei debito modo intimare litem motam esse sibi, uti id ei secundum jura intimari debebat; nisi tamen ipse venditor obligationem hanc denunciandi emptori (uti potest, cum in ejus favorem inducta) remississet. *L. Herennius. ff. de evict. Castrop. loc. cit. §. 4. num. 1.*

2. Secundus: Si venditor credens rem venditam nulli periculo evictionis subesse, cum emptore convenit, ut non teneatur de evictione fortitan futura; tunc enim re evicta, non tenetur de evictione, saltem quò ad præstandum interesse & damna emptori secuta, etsi non excusetur de pretio reddendo, nisi & de hoc expressè conventum, secus si à venditore sciante vel dubitante de periculo evictionis sic conventum, pro ut hæc dicta sunt supra; quòd si etiam conventio illa concepta non generaliter, sed determinatè ex aliqua certa causa vel persona. V. g. ut non teneatur de evictione ex lite mota à Titio, vel ex sententia lata per imperitiam Judicis, de evictione dein secuta non teneri emptorem etiam quò ad pretium; imò licet venditor processisset mala fide, tenent apud Castrop. *loc. cit. n. 3.* Gomez *cit. c. 1. n. 39.* Tiraq. *de retract. confang. §. 12. gl. 1. n. 14.* Natta *conf. 181. n. 7.* Marsil. *sing. 656. Sc. favet Gl. in l. libertatis. ff. de evict. & ibid. Bald. Salicet. eò quòd, dum exprimitur certa causa, emptor cogitare debeat, adesse ibi periculum, ideoque sibi imputare debeat, quòd periculum non caverit. Verum contrariam sententiam, nempe ex vi illius exceptionis determinata non aliter venditorem liberari ab evictione præstanda, quàm eum evictio generaliter excluditur, nimirum tantum quòd ad interesse solvendum, non verò quò ad pretium, tenent probabilius Rubeus in *l. non solum. §. morte. ff. de nov. oper. nunc. num. 446.* Covar. *3. var. c. 26.* Fachin. *l. 2. contrrov. c. 40.* Molin. *loc. cit. d. 380. §. secundus.* quos citat & sequitur Castrop. *loc. cit. num. 4.* argumento sumpto ex *l. emptorem. ff. de act. empti.* ubi non fit quòd ad hoc distinctio inter renunciationem factam generaliter & factam ex causa determinata; sitque in utroque casu eadem ratio sic decidendi dicta *leg. nimirum, ne venditor cum jactura emptoris amittentis pretium locupletetur.* Adhæc nullus sit titulus, quò venditori pretium applicetur seu relinquatur. Non permutationis, cum res vendita fuerit aliena, & in emptoris dominium non transferit. Non donationis; cum hæc præsumenda non sit, ubi alia causa agitur, scilicet permutationis rei cum pretio. Non pænæ; cum ex eo, quòd consenserit in liberationem venditoris ab evictione præstanda ex tali speciali causa, præsumi nequeat, eum mala fide emisit; cum adhuc probabiliter existimare potuerit, venditorem ob suam omnimodam securitatem, & non quia res aliena esset, aut periculo evictionis subisset, eam causam specialem excepisse. His non obstante *l. libertatis. ff. de evict.* cum ibi dicatur tantum,*

non teneri venditorem evictionis nomine; quod intelligendum, ut jura iuribus concordent, nimirum lex hæc cum *l. venditorem*, tantum de interesse; non verò de pretio.

3. Tertius casus est, si emptor contumaciter abfuit tempore promulgationis sententiæ condemnatoriæ. *c. fin. h. t.* eò quòd tunc potius ob absentiam & contumaciam condemnatus videatur, quàm quòd malam fidem habuit, prout dicitur *l. si ideo. ff. de evict.* ideoque sibi emptor, non venditori imputare debet. Barbof. *in c. fin. h. t. n. 14.* Covar. *loc. cit. c. 17. num. 9.* Castrop. *loc. cit. num. 6.* qui tamen duo posteriores id ita limitant: nisi emptor probaverit se fuisse in iudicio præsentem, dum causa disceuteretur, diligenterque defensiones allegasse, eò quòd tunc ejus absentia tempore promulgationis sententiæ nullius fuerit præjudicii, cum etiam præsens condemnaretur eodem modo.

4. Quartus: Si emptor etiam facta venditori legitime intimatione litis motæ, venditore absente non appellaverit à sententia. *L. si bona. C. de administ. tutor.* junctâ *l. Herennius. ff. de evict.* nisi tamen emptor manifestè agnoscat justitiam sententiæ, ideoque ab appellando absteineat. Si enim manifestè agnoscens rem sibi venditam esse alienam, teneatur etiam ante sententiam vero domino eam reddere, eaque reddita agere contra venditorem ad pretium & interesse, à fortiore idem poterit, re per sententiam, quam justam agnoscit, evictâ & verò domino tradita. Covar. Fachin. *LL. cit.* Molin. *loc. cit. §. tertius.* Castrop. *loc. cit. num. 7.* Secus est, seu teneretur emptor etiam venditore præsentem, vel intimatâ ei sententiâ appellare, nisi velit jure evictionis privari, dum credit se habere bonam causam, & ob imperitiam Judicis aut iniquam informationem sententiam non esse justam; quia ista sententia iniqua, emptore non reclamante nocere non debet venditori. Bald. *in l. Herennius. §. Caja in fine.* Covar. Fachin. *LL. cit.* Gomez. *cit. c. 2. num. 40.* Castrop. *num. 8.* Cujus contrarium, sive non esse obligationem appellandi, dum causa dubia & ambigua est, etsi habeat communior, quam tenet Gl. & Bartol. *in cit. §. Caja.* Imol. *in c. fin. h. t. num. 8.* Natta *consl. 206.* Gomez. Fachin. *LL. cit.* Verius tamen in hoc quoque casu emptorem obligatum esse ad appellandum, censet Castrop. *num. 9.* citans Bald. Molin. Covar. *LL. cit.* eò quòd esto in hoc casu pro sententia sit præsumptio, hæc tamen coram Judice appellationis probationem admittat, quia factâ, sæpe sententia prior revocatur; & fortè in secunda instantia adducentur probationes & instrumenta, quæ justitiam emptoris declarent, eumque ab evictione liberent; adeoque culpâ emptoris omittentis hanc appellationem evicta res censetur; atque ita is de evictione contra venditorem, cui ista evictio imputari non debet, agere nequit. Quod ipsum tamen sic temperat Castrop. *num. 10.* cum Gomez. *l. c.* & aliis ab eo relatis juxta *L. Herennius. §. Caja.* Ut cesset etiam in hoc casu obligatio appellandi in emptore, si venditor præsens fuerit, aut ei congruo ad appellandum tempore sententia lata intimata fuerit. His non obstantibus, quod dictum supra ex eodem Castrop. teneri emptorem etiam post denunciationem motæ litis prosequi litem & causam evictionis defendere; nam id verum est, quousque sententia condemnatoria accedat absente venditore vel impotente ad defendendum.

5. Quintus: Si culpa Judicis, puta, per imprudentiam aut imperitiam illius, errantis in jure vel facto, vel ejus malitiam res evicta fuit. *c. fin. h. t. l. si per imprudentiam. C. de evict.* cum tunc evictio non contingat ex re vendita, quòd hæc sit aliena, sed ab extrinseco & accidenti, ac si per furtum auferatur; ac proinde tanquam casus fortuitus reputanda cedit periculo emptoris, non venditoris. *L. necessario. ff. de peric. & commod. rei vend. l. 1. C. eod. §. cum autem Inst. h. t.* Gomez. *loc. cit.* Covar. *loc. c. n. 10.* Molin. *l. c. §. quartus.* Castrop. *loc. cit. num. 11.* qui etiam id verum dicit, etsi lata contra ipsum venditorem; eò quòd is causam emptoris suscepit juxta *l. 2. §. solet. de hered. & act. vend.* cum illa causæ suscepio non impediat, quò minus evictio non procedat ex re vendita, sed ex culpa Judicis; imò licet Judex hanc iniquitatem commiserit in odium venditoris, non tamen hic obligatur de evictione, cum talis iniquitatis ipse causa non fuerit, etsi fortè odio & inimicitia causam dederit; idque, sive inimicitia antecesserit venditionem, sive eam subsequuta fuerit; cum evictio non procedat ex inimicitia, sed ex malitia Judicis. Secus tamen est, si venditor se obligasset de evictione, etiamsi ea per injuriam Judicis contingeret. Gutt. *p. 1. de juram. c. 61. num. 17.* Decius *consl. 74. num. 2.* Castrop. *num. 12.* Quam tamen etiam obligationem venditoris de evictione præstanda se non extendere ad injustitiam, quâ Judex prætermisso juris ordine evictionem præstaret, utpote insolite & rarò contingentem, sed tantum ad eam, quam Judex committeret ex imprudentia & iniquitate actori favendi vel emptorem affligendi gratiâ, docent citati AA. poterit tamen in his re injustè evicta culpa Judicis agere contra eundem emptor juxta *l. 2. C. de pen. judic. qui malè judic.*

6. Sextus: Si res evicta per sententiam arbitrî, in quem, ut litem decideret, consensus emptor. *L. si vitium. ff. de evict.* Cum enim arbiter non nisi ex consensu partium habeat jurisdictionem, censeatur is ex voluntate emptoris præstare evictionem, ita cum communi Castrop. *num. 13.* Gomez. *loc. cit. num. 41.* idem ob eandem rationem clientes, si emptor sponte prorogavit jurisdictionem, consentiendo in Judicem non suum. Ex qua ratione etiam deducitur contrarium esse, sive emptorem adhuc agere posse de evictione, si non sponte, sed ex forma legis vel statuti cogatur compromittere.

7. Septimus: Si ex culpa aliqua emptoris lata sententia pro actore & res evicta. V. g. si sua culpa amisit possessionem, & ex reo factus est actor, ac ita litem amisit. *L. si rem quam. ff. de evict.* Gomez. Molin. *LL. cit.* Castrop. *num. 21.* idem dicentes de re quacunque alia, quæ emptori in causa esse potuit litem amittendi; item si culpâ suâ amisit rem usufructuam seu præscribere. *L. si delum. §. sed cum possit. ff. de evict.* Gomez. *loc. cit. num. 42.* Molin. *d. 386. circa finem.* Castrop. *n. 20.* cum communi.

8. Octavus: Si emptor sciens alienam aut alteri obligatam emit, ita ut tunc ne quidem quò ad pretium agere possit de evictione. *L. si fundum. C. de eviction.* ubi expressè, non posse emptorem in eo casu agere ad restitutionem pretii, nisi evictione expressè convenerit. Gomez. *cit. n. 41.* Fachin. *l. 2. controv. c. 40.* Castrop. *n. 16.* non quidem, ut Gomez, ex eo capite, quòd censeatur pretium donasse; sed potius

potius in pœnam delicti commissi in tali emptione, ut Castrop. quin nec pretium nondum solutum retinere, saltem post latam sententiam; sed in foro conscientie ante Judicis declarationem, ut Castrop. Neque hic facienda distinctio inter emptionem rei prorsus alienæ, & rei non alienæ quidem, sed alteri obnoxia; v.g. ex fideicommissio obnoxia restitutioni, ut in hoc casu emptor agere possit ad pretium, ut Cov. referens alios; cum *cit. l. si fundum. expressè loquatur tam de re prorsus aliena, quam tantum obnoxia alteri. Cui qualiter non contradicat l. fin. C. commun. de legat. vide apud Castrop. num. 17. ubi etiam, quod generalitatem *cit. l. si fundum. admittenda non sit limitatio; nimirum, quod ubi pretium receptum à venditore conversum est in ejus utilitatem possit agere emptor de restitutione illius. Porro nequaquam ex dictis inferendum, venditorem posse pretium illud in specie de æquivalente retinere, cum nullus sit titulus, sed in foro conscientie reddendum emptori, in foro verò externo adjudicandum fisco, ut Castrop. n. 18.**

9. Nonus: si emptor per vim expellatur à rei venditæ possessione, etiam dum venditor de evictione stipulatus fuisset, aut promississet emptorem defendere de jure & de facto. *l. fin. de. act. empti. cum illa promissio defensio intelligi debeat, ubi ea*

est possibilis, & res justè; non autem injustè evincitur. Gomez. *loc. cit. n. 42. Castrop. l. c. n. 19.*

10. Decimus: dum emptor ex mandato Principis cogitur vendere, aut alio contractu oneroso tradere rem venditam; tum quia tunc videtur res evicta per casum fortuitum in quo cessat evictio juxta *l. Lucius. ff. de evict. tum quia non evincitur ob defectum, quem res à venditore accepit, quæcumque propterea is reparare non tenetur. Gomez. cit. num. 41. Castrop. num. 14. qui idem ob easdem causas, dicunt de casu, quò res evincitur per viam retractus. Item dum res speciali jure; v.g. beneficio restitutionis in integrum evinceretur; nisi tamen in eo casu promissa à venditore præstatio evictionis. Gomez. n. 42. Castrop. n. 15. agi tamen tunc potest ad pretii restitutionem, ut iidem.*

Quest. 307. In quibus è contra contractibus evictio locum habeat?

Resp. non tantum in contractu emptionis & venditionis, sed in quolibet contractu oneroso, etsi evictio promissa non sit; cum ex ipsismet illis contractibus ea nascatur. *l. libera. C. de sent. & interlocut. omni. jud. qualiter verò in specie respectu singulorum locum habeat, dicitur, ubi de lingulis in specie contractibus dicitur. vide tantisper Castrop. rr. 33. d. 5. p. 28. f. 1.*

CAPUT SEXTUM.

De aliis Effectibus Emptionis & Venditionis, ubi de periculo & commodo Rei venditæ, de Actionibus Empti.

Quest. 308. Periculum rei venditæ Venditione perfecta num spectet ad Emptorem, an verò ad venditorem?

Resp. Venditione rei certæ & determinatæ facta ad corpus perfectæ, nimirum consensu utrimque purè & absolute prædito, periculum. (quo nomine hic venit casus fortuitus circa rem venditam contingens, quo ea vel in totum vel pro parte perit vel destruitur, tum ab intrinseco, puta ob morbum aliudve vitium in ipsa re ex causis intrinsecis ortum; tum ab extrinseco; v.g. per incendium, inundationem, injultam ablationem citra culpam venditoris. Struv. *ad ff. de peric. & commod. rei venditæ. th. 95*) etiam ante pretium annumeratum & traditionem rei, sive, antequam dominium in emptorem translatum, regulariter spectat ad emptorem, seu res perit vel deterioratur emptori, ita ut non obstante illo interitu vel deterioratione rei, is integrum pretium, si fortè nondum solverit, solvere teneatur. *§. cum autem. Inst. h. t. junctâ Gloss. l. quod saepe. §. si res ff. de contrah. empt. l. necessariò. ff. de peric. & commod. l. 1. & seq. C. eod. Molin. de 7. & 7. l. 2. d. 366. num. 11. Lessl. l. 2. c. 21. du. 12. n. 96. de Lugo. de 7. & 7. d. 26. n. 216. Pirh. h. t. num. 49. Ratio siquidem æquitatis postulat, ut qui sentit commodum, periculum quoque subire debeat. l. 10. ff. de reg. jur. emptor autem perfecta venditione statim sentit commodum, ut dictum supra, & dicitur amplius paulò post. Rationem à R. P. Leur. *jur. Can. Lib. III.**

priore aliqui cum Grotio *de jur. bell. & pac. l. 2. c. 12. num. 15.* petunt ex eo, quòd per fictionem juris dominium rei venditæ transeat ad emptorem juxta illud. *l. 15. de reg. jur. actionem habens ad rem, rem ipsam habere videtur. Quod ipsum impugnant alii. Muller. ad Struv. l. c. th. 97. Lit. 9. & maxime Hahn ad Wesenbec. tit. eod. num. 1. eò quòd istiusmodi legalis transitus domini sine traditione sit contra mentem Imperatoris in *cit. §. 3. Inst. h. t. & nequaquam asserendus, nisi ubi lex ita statuit; hoc autem nullibi à lege statutum reperitur in præsentem casu. Unde Muller, Hahn, LL. cit. Lauterb. ad ff. cit. tit. §. 2. independenter à tali fictione melius ex eo rationem petere videntur; quòd licet venditione perfecta ante traditionem dominium nullum sit penes emptorem, is tamen statim jus habeat ad rem petendam, & venditor obligationem ad hanc in specie rem ei tradendam, ac ita emptor constituatur creditor, qui rem à venditore pro libitu avocare potest, & venditor debitor. Quapropter hic casuali rei interitu liberetur, & res emptori tanquam ejus creditori in effectu perit. *l. 23. ff. de V. O.* Unde etiam facile responderetur ad illud *l. 9. C. de pignor. act. res perit domino suo; admittendo id verum esse, nisi dominus rei simul sit debitor. Adde, quòd iniquum sit, damnum esse venditoris existentis extra culpam, & semper parati rem soluto pretio tradere, dum emptor ubi potest, eam ab illo non avocat, & ita ea apud venditorem perit. His tamen non obstantibus nil vetat dicere***

B b

rem